

మింగుతున్న పట్నం

రోడ్డు ఊరికి ఎంతో దూరంలో లేదు. రోడ్డు మీద బ్రుబ్రుమని పోతున్న కార్ల మోతలు ఎడతెగకుండా వినిపిస్తున్నాయి. పొట్టి కార్లు పొడుగాటి కార్లు నల్లనివి తెల్లనివి ఎర్రనివి ఎన్నో రంగుల్లో మిలమిలా మెరుస్తూ వేగంగా పరిగెత్తుతున్నాయి. రోడ్డు పొడుగునా రోడ్డుకు విభజిస్తూ నడుమ వరుసగా ఎత్తైన స్తంభాలకు లైట్లు వేలాడుతున్నాయి. స్తంభాలకు మధ్యమధ్యన రంగురంగుల పూలతో రకరకాల ఆకారాల రంగుల ఆకులతో వున్న మొక్కలున్నాయి. అవన్నీ మనదేశం మొక్కల్లాగా లేవు. ఎత్తైన స్తంభాల నుంచి వేలాడే పెద్దపెద్ద లైట్ల వెలుగులో రోడ్డు జెరిపోతులా మిలమిలా మెరుస్తున్నది.

ఆ విశాలమైన రోడ్డుకు కొంత దూరంలో తాటాకు గుడిసె వుంది. ఊరికి బయట వుంది ఆ గుడిసె. అది చిన్న పల్లెటూరు. పేరు కొండపాక. ఊరి మధ్యలో కొన్ని పెంకుటిండ్లు వున్నాయి. ఊరి బయట అన్నీ గుడిసెలే. వాటిల్లో ముత్తమ్మ గుడిసె పూర్తిగా ఊరి చివరన వుంది. గుడిసెకు దూరంగా కాక్టసు పొదలు సాలుగా వున్నాయి. ఒకప్పుడు ఆ కాక్టసు వరస చెల్మకు సరిహద్దుగా వుండేది. కాక్టసు ముండ్లు వాడిగా పైకి లేచి వున్నాయి. ఎర్రని మొగ్గల్లాంటి పండ్లు లైట్ల వెలుగులో మరింత ఎర్రగా కనిపిస్తున్నాయి.

గుడిసె వాకిట్లో రోలు ముందల చతికిలబడి ఏకాగ్రతతో ముత్తమ్మ మిరపకాయల కారం సూరుతున్నది. ఆమె ముఖం నెత్తి దుమ్ము కొట్టుకపోయి వున్నాయి. దుమ్ములో పుట్టి దుమ్ములో పెరిగిన దానిలా వుంది. ఆమె ముఖం చిన్నబోయి వుంది. చిన్నబోయిన ముఖం మీద భయాందోళనలు కనిపిస్తున్నాయి. అప్పుడప్పుడు ఆమె ముఖంలో ప్రశాంతత చోటు చేసుకుంటున్నది. ఆమె పుల్లల్లాంటి చేతుల్లో రోకలిబండ వేగంగా తిరగడంలేదు. ముత్తమ్మ తొందరగా కారం నూరాలని రోకలిబండను ఒకచేతి నుంచి మరోచేతికి మారుస్తున్నది. రోకలి బండతో ఆమె అటుయిటు ఊగుతున్నది. అయినా రోకలిబండ రోట్లో వేగంగా తిరగడమేలేదు. టక్కటక్కమని రోలు పక్కలకు తగులుతున్నది. అసలు నూరడానికి ముత్తమ్మకు చేతులు కదలడమే లేదు. భుజం మటుకే వేలాడుతున్న చినిగిన పైటకొంగుతో పైకి ఉబికి వస్తున్న కన్నీళ్ళను మాటిమాటికి తుడుచుకుంటున్నది ముత్తమ్మ.

భర్త సత్తెయ్య చచ్చినప్పుడైనా ముత్తమ్మకు ఇంత దుఃఖం రాలేదు. ఏరోజు దొరికిన కూలి పైసలతో ఆరోజే తాగి వచ్చేవాడు సత్తెయ్య.

“అడు మొదట్ల గట్ల లేదు. ఎట్లెట్ల కష్టాలు ఎక్కువైనయై ఆని తాగుడు గట్లనె ఎక్కువైంది. ఇటుకలు రాళ్ళు మోసిమోసి తనీ ఈపు మొదట్ల వుండయింది. గతెనుక

మొద్దు బారింది. నా చేతులొ! కంకర మోసిమోసి గా రాళ్ళ లెక్కన అయినాయి. కంకరలో సిమెంటులో నడిచి నడిచి కాళ్ళు కట్టెల లెక్కనె అయినాయి. కష్టానికి ఉప్పన తాగుడు అయింది గట్ల. ఆడు కల్లు కంపొండు దగ్గర తాగి ఓ కల్లు సీస ఎప్పుడైన నాకు పట్టుకొచ్చేటోడు. రాను రాను కూలి పైసలన్ని కల్లుకే పెట్టుడు మొదలైంది. పోరలేం తింటరు - పోరలేట్ల బతుకుతరని నేను మొత్తుకున్న ఆడు పట్టిచ్చుకోలేదు. సత్తెయ్య తనేందో - తన ఎవసాయం పనేందో గాని ఒగరి ముచ్చెటకు ఒగరి తెరువుకు పొయ్యేటోడు కాదని పేరు తెచ్చుకున్నోడు గట్ల అయిపోయిండు! ఇగ ఒగనాడు - రెండేండ్ల కింద - గయ్యాల గా మాయ కల్లులో ఏం కలిపిండ్రో ఏందో - ఆడు కల్లు కంపొండ్ల తాగి చేతిలో - శాన రోజులకు మతి ఎట్లయిందో యేమో - కల్లు సీసతోటి గుడిసె కొచ్చిండు. ఒచ్చుడు ఒచ్చుడె నోట్లై నుంచి నురుగులు గక్కుకుంట పడిపోయిండు. చేతులున్న కల్లు సీస కిందపడి ముక్కలయింది. నేల మీదపడ్డ కల్లు బుసబుసమని పొంగింది. ఆడుకట్టె సరుసుక పడిపోయినోడు మల్ల లేవలేదు. మాటమంతి లేకుంటనె ప్యానాలు పోయినాయి. మాటమంతికి ఏమన్న బూములు ఆస్తులు యవ్వారాలు వున్నయ ఏమన్నన? గదంత చూసి ముగ్గురు పోరలు సంతోడు కోడిపిల్లలైక్క నా సుట్టు చేరిండ్రు. బిక్కుబిక్కుమని చూస్తున్న గా పిల్లల ఆకలే నాకు యాదికున్నది గాని అని ప్యానాలు పోయినయేయని అంతగనం దుఃఖం రాలేదు. గదేందో గట్ల కండ్లపొంటి సుక్కనీరు కారలేదు!”

ముత్తమ్మకు భర్త మరణించిన ఆనాటి దృశ్యమంతా కండ్ల ముందు మెదిలి ఈరోజు దుఃఖం పెల్లుబుకింది. చేతిలోని రోకలిబండను రోలుకానించి రెండు చేతుల్తో కొంగును కండ్లకడ్డం పెట్టుకొని పెద్దగా శోకంపెట్టి ఏడ్చింది ముత్తమ్మ. రోడ్డుమీది కార్లమోతలతో ఆమె ఏడ్చు ఎక్కువ దూరం ఎవరికీ వినిపించలేదు. గుడిసెలో పొయ్యి ముందల కూర్చొని పొయ్యిలోకి కట్టెపుల్లలు విసురుతున్న ముత్తమ్మ కూతురు సరమ్మకు తల్లి ఏడ్చు వినిపించింది. పొయ్యి దగ్గరే కూర్చున్న తమ్మున్ని చంకలో ఎత్తుకొని గుడిసె బయటికి వచ్చింది. సరమ్మ పదేండ్లదయినా ఎనిమిదేండ్ల దానిలా కన్పిస్తుంది. శోకం పెట్టి ఏడుస్తున్న తల్లిని చూస్తే ఏం చేయాలో దానికి తోచలేదు. ఏడుస్తూ తల్లి పక్కన తమ్మునితో కూలబడ్డది. సరమ్మ ఏడ్వడం చూసి ముత్తమ్మ తన శోకాన్ని ఆపింది.

“ఏంది బిడ్డ! తమ్ముండ్లు ఏరి?” అని అడిగింది.

“నిద్రపోతున్నారు” అంది సరమ్మ వెక్కివెక్కి ఏడుస్తూ. ఆమె చింపిరి వెంట్రుకలు నూనెలేక ఎర్రబడి అక్కడక్కడ జడలు కట్టాయి. చాలీచాలని లంగాజాకెట్టులోంచి పొట్ట బాగా పైకిలేచి కన్పిస్తున్నది. కనుగుడ్లు పెద్దగా పైకి వుబికి వున్నాయి. కాళ్ళు చేతులు బొక్కలు తోలు మాత్రం మిగిలివున్నాయి. దాని పక్కన కూర్చున్న తమ్ముడు అట్లానే వున్నాడు

ముత్తమ్మ కన్నీళ్ళు తుడుచుకొని

“పద బిడ్డ! లోపలికి పా! గీ కారం అయింది. ఎత్తుకొని ఒస్త. పొయ్యి మీద అన్నం

వుడికిందేమో చూసి కట్టెపుల్లలు గుంజెయ్యి. ఉమ్మగిల్తది. లేకపోతే అన్నం మాడ్తది జర్ర పోయి నూడు బిడ్డ" అంది.

సరమ్మ తమ్మున్ని ఎత్తుకొని మెల్లగా గుడిసెలోకి పోయింది. ముత్తమ్మ కారం చిప్పలోకి ఎత్తింది. సొట్టలు పడ్డ రాతెండి గిన్నెలోంచి ఇన్నన్ని నీళ్ళు రోట్లోపోసి ఆ నీళ్ళల్లో రోకలి బండను కడిగింది. ఆ కారం నీళ్ళను కూడ చిప్పలోకి ఎత్తింది. "కారంలో ఏద్దమంటే ఇంట్ల ఉల్లిగడ్డ గూడ లేదు. గింతంత ఉప్పుగల్లు ఏసి నూరిన. అయిన ఏదైతే ఏంది గిప్పాడు!" నిట్టూర్పు విడిచింది ముత్తమ్మ. కండ్ల నుంచి కన్నీళ్ళు ధారగా కారుతున్నాయి. రోడ్డు మీద ఖరీదైన కార్లు ఎడతెరపి లేకుండ పరిగెత్తుతున్నాయి. ఆ కార్ల హెడ్లైట్ల వెలుగులు దూరంనుంచి సాగుతున్న వెలుగు కడ్డిల్లా కన్పిస్తున్నాయి. ఆ వెలుగులకు ముత్తమ్మ కళ్ళు మూసుకపోయాయి. ముఖం తిప్పకొని గుడిసెవైపు చూసింది. గుడిసెలో గ్యాసునూనె దీపం గుడ్డిగా వెలుగుతున్నది.

"నాకు పెండ్లయి కొత్తగ ఒచ్చినప్పుడు గీ గుడిసె అలుకు పూతలతో ఎంత మంచిగని పించింది! మా అత్త కొడుకు పెండ్లికని ఎర్రమట్టి పెట్టి గోడలన్ని పూసింది. గుడిసె సుట్టు వున్న గోడను కూడ ఎర్రమట్టితో పూసి కొత్త గోడలెక్క చేసింది. ఎర్రటి గోడలకు తెల్లటి సున్నంతో పట్టెలు పెట్టింది. వాకిలికి అటుయిటు గోడల మీద సున్నంతో బొమ్మలేసింది. ఆ బొమ్మలు ఎంత ముద్దు గుండె! గుడిసె దాటి గటెటు పోతే పచ్చని పొలాలు చెల్కాలు. ఎన్నో చింతచెట్లు, తుమ్మచెట్లు, వేపచెట్లు వుండేయి గిక్కడై. చింతకాయ పిండెల దగ్గర్నుంచి చింతపండు అయ్యే దాకా ఏరి తెస్తే పప్పుల యేసేది - పులుసు చేసేది మా అత్త. అంత కన్న ముందల చింతపువ్వు! చింత పువ్వును వంకాయల్ల ఎండిన చేపల్ల ఏసి ఒండితే ఎంత కమ్మగుండెదో! అగో గక్కడై మా మాకు రెండెకరాల చెల్కా వుండేది. జొన్నలు పెసల్లు పండేయి. ఒగ యేడు ఏరుశనగ యేస్తే మస్తు పంట ఒచ్చింది. గాయెడే పట్నం నుంచి ఒచ్చి బూములు కొంటమన్నారు. గంతే! దబదబ ఊరోల్ల భూము లన్ని అడ్డికి పావుసేరు లెక్క కొనుక్కుండు. ఒగర్పి జూసి ఒగలు భూములమ్ము కుండు. ఇష్టమున్న లేకున్న ఒగరు అమ్ముకున్నంత ఇంకొగరు అమ్ముకోక తప్పలేదు. అన్ని పైసలిప్పస్తం ఇన్ని పైసలిప్పస్తం అని నడిమి ఆసాములు అగనిచ్చిండ్ర ఎవలైన. దబ్బదబ్బ పైసలు చేతుల్ల పెట్టి పట్నమోల్లకు పట్టాలు చేయించిండు చణాల మీద. ఎవరన్న గట్లనె మా మామ లెక్క అమ్ముకోమంటే సర్కారోల్లు జప్తు సేసుకుంటరు - అప్పుడు పుణ్యానికి పోతయి భూములని సెప్పిండు. గంత నిబద్దమే అనుకొని మిగిలినోల్లు అమ్ము కుండు. కొండపాకంత కొనేసుకుండు. కార్లల్ల ఒచ్చినోల్లను చూసి మేము గట్లనె కార్లల్ల తిర్గుతమని బమిసిండు వయసులున్న పోరగాండ్లు! గిప్పడేమైంది! ఎవసాయాలు పోయి తిండికి సాలని కూలి పైసలు సంపాదించె కూలీలైండు! ఏం జేస్తరు! పట్నం మారాజులు ఒక్కొక్కరు ఒందలకొద్దీ ఎకరాల భూములు కొనుక్కొన్నారు. ఇగ ఊరోల్లకెవలికి బూముల్లే కుంట అయినయి. భూములమ్మితే ఒచ్చిన పైసలు కొంత అప్పులకని పోతే కొంత పోరల

పెండ్లిండ్లకయినాయి. కొంత పైన జల్సాలకయింది. గీ ఊరు మాత్రం మిగిలింది గిక్కడ!

' - ఆలోచనలతో ముత్తమ్మ తనను తానే మరచిపోయింది కాస్తేపు. హఠాత్తుగా ఈ లోకంలోకి వచ్చి రోడ్డువైపు చూసింది. రోడ్డుకు ఒకవైపు దూరంగా ధగధగ మెరిసే భవంతి మీద ముత్తమ్మ దృష్టి పడింది.

“అగో! గా మేడ - కట్టె దగ్గరే అందరం రాళ్ళు రప్పలు మోసె కూలీలమైనం. గా మేడకు పోయెటందుకు మొదట్ల రోడ్డు సన్నగుండె. గిప్పుడు మూడింతలు ఎల్పయింది. గామేడ కట్టుడు అయినంక అందరం ఊరోల్లంత రోడ్డు ఏసెటందుకు కదిలినం. అమ్మో! గా మేడ కట్టె పనికి గీ రోడ్డు ఏసెటందుకు శాన రోజులె పట్టినయి. గీ కూలిపని మొదలయ్యె టప్పటికి పెద్దది సరమ్మ పుట్టనె లేదు. దాని కిప్పుడు పదేండ్లు లేవు! గదె సరమ్మ పుట్టుకకు ముందు నుంచె - గప్పట్నుంచె కష్టాలు మొదలయినయి. బూమి అమ్మంగనె యేమైందో యేమో యేడాది తిగ్గకుంటనె అత్తమామలు ఒకరి ఎనుక ఒకరు సచ్చి సార్గం పోయిండ్రు. అనాది నుంచి బూమిని నమ్ముకున్న రైతుల కెవలకు బూమి లేకుంటబోయింది. బూములు పోతె ఏమన్న సక్కంగ బూముల ధరలు ఒచ్చి బాగుపడ్డది లేదు. ఇగ గా రందితోనె అత్తమామలు సచ్చిపోయిండ్రు గావచ్చును! గంతె! సొసంత్రంగ బతికినోల్లు! ఒగరి ముందల సెయ్యి సాపనోల్లు! మా రాజులైక్క బతికినోల్లు! మా రాజులైక్కనె పోయిండ్రు. గీ ముదనష్టపు రోజులు సూడక ముందలై పోయిండ్రు. మంచిదె అయింది! గీ అన్నాలం సూడలేదు! భూములమ్ముకున్నంక శానమందికి పొట్టకోసం మేడ కట్టె దగ్గర కూలిపనులు సేయక తప్పలేదు. కూలీలుగ తట్ట మోస్తుంటె గీ పనేంది అని సిగ్గయింది మొదట్ల. ఎట్లనో అనిపించింది. ఇగ కంట్రాక్టరు నిలబడి - కదులుండ్రీ ! ముండలకు పని సేతకాకపోతె ఎందుకొస్తరు అని తిడుంటె సచ్చిపోదమనిపిచ్చింది. ఇగ గటెనుక మెల్ల మెల్లగ గదంత అలవాటయింది!” - ముత్తమ్మ దిగులుగా వుంది. వెన్నెలలా వెలిగే లైట్ల వైపు ధగధగ అద్దాలతో మెరిసె మేడవైపు చూస్తుండిపోయింది కళ్ళు పెద్దవిగా చేసుకొని. ఆమె మనస్సులో మళ్ళీ జ్ఞాపకాలు.

“ఆడు సచ్చినంక పిల్లల్తోటి రెండేండ్ల నుంచి తిప్పలు పడున్న. చిన్నోడు పుట్టి బాలెంత గున్నప్పుడె గద ఆడు సచ్చిపోయింది! గీ రెండేండ్లు రోడ్డు ఏసె దగ్గర కంకర మోసిన. రోడ్డు ఏసుడు అయినంక ఒక్కసారె కూలి పనుల్లేకుంట అయినయి. గా మేడకు మడుసులు ఒచ్చుడు పోవుడు ఎక్కువైంది గప్పట్నుంచి. నెరి గీ నెలరోజుల్నుంచి నేను పోరలు ఉపాసాలె వుంటున్నం. గా మేడల శాన పనులున్నయి. శాన ఆఫీసులోచ్చినయి. పోయి అడుగు ఏదైన పని ఇప్పిస్తరు అని చెప్పిండ్రు. దాంతోటి మేడకు పోయిన. ఒగప్పుడు నాగటిసాలు ఎంబడి ఉరుక్కుంటు ఇత్తనాలు యేసిన భూమి మీద గిప్పుడు కంకర సిమెంటు పరుసుకొని పోయింది. మేడ సుట్టు పచ్చటి గడ్డి. రంగురంగుల పూలు గుత్తులు గుత్తులుగ. గా గడ్డిని నీల్లుపోసి పెంచుతున్నరు. గా గడ్డి గొడ్లకు పనికొస్తద ఏమన్నన? ఏ కాయలో పండ్లో కాసె చెట్లు పెడై సరేగాని గా పూలతోటి కడుపు నిండుతద? నా ఎడ్డి

ముకంగాని గా పూలను కడుపునిండిన మారాజులు సూసుకొని మురిసిపోయెటందుకు పెట్టిండు. గవన్ని ఎప్పుడు పొట్టకు దేవులాడుకునెట్లోల్లకు ఏం సమర్థుయితయి! మేడలకు పొంగనె ఎక్కడో దేవతల లోకంల అడుగుబెట్టినట్లనిపిచ్చింది. తెల్లగ పాలనురుగు తీరుగ వున్న పాలరాయితో నేల అడుగుబెడితె ఎక్కడ మాసిపోతదో అన్నట్లుగున్నది. అద్దాలు బొమ్మలతో లైట్లతో మేడ సార్గం లెక్కున్నది. గదంత చూస్తే గుండె దడదడ కొట్టుకున్నది. గిది మేం గట్టిన మేడె గదా! మేం ఇటుకు రాల్లు సిమెంటు మోసుకుంట తిరిగిన జాగే గద! గిప్పుడు లోపలికి పోతె గిట్ల గుబులుగ వుందేంది! అనుకుంటనె గుండె దిటం జేసుకొని అఫీసరు కాడికి అర్రలకు తలుపు తీసుకొని పోయిన. పొంగనె అర్రల సల్లగుంది. ఒళ్ళు జిల్లుమన్నది. ఒగాయన ఏదో మెషిను ముందల కూసున్నోడు ఎవరు గావాలె? అనుకుంట గిరున తిరిగె కుర్చిని తిప్పుకొని నా దిక్కు సూసిండు. నాకు మస్తుగ బయమైంది. నా చినిగి పేగులైన చీరను ఒంటికి దగ్గరగ గుంజుకున్న. ఆయన చెయ్యి పైకెత్తి నెత్తి ఎంటికలు సవరిచ్చుకుండు. ఆయన చేతికున్న ఉంగరాలు గడియారం తళుక్కున మెరిసినాయి. కండ్లు మూసుకుపోయినయి. ఆయన కండ్లద్దాలు బంగారంతో జేసినయి. గవన్ని ఎన్ని లచ్చలు ఖరీదు జేస్తయి! ఎవరు గావాలమ్మ? ఎందుకొచ్చినవ్? అని అడిగిండు. ఆయన గొంతునుబట్టి ఏందో శికాకుపడ్డట్లు గనిపిచ్చింది. అయిన ధైర్యం జేసుకొని

“అయ్య! దొర! ఏమైన పనుంటె ఇప్పిచ్చుండి. పిల్లల్లో తిండికి లేక మల మల మాడ్తున్న” - అని అన్న. అంతే!

“నువ్వేం పన్నేస్తవ్? గీ మెషిన్లను తుడిసెటందుకు మిషనుంది. గది నడు పొస్తద” అని అడిగిండు. ఆయన గట్ల అడిగెసర్కి పరేషానయిన.

“అయ్య! దొర! గా మెషినుతోటి తుడుసుడు నాకు రాదు గాని చీపురుతో ఊడుస్త గుడ్డతోటి తుడుస్త గిదంత సాపుగ వుంచుత” అని అన్న. ఆయన ఒక్కసారి పక్కున నవ్విండు.

“గిప్పుడు గా ఊడ్చుడు తూడ్చుడు గిక్కడ పనికిరాదు” అన్నడు.

“అయ్య! దొర! గదంత గాకపోతె ఏదైన పని ఇప్పిచ్చుండి గరీబుదాన్ని” అని ఆయన కాల్లు పట్టుకోబోయిన.

“నీ అసాంటి పల్లెటూరోల్లకిక్కడ ఏం పనిలేదు. ఇక్కడ్నుంచి పో!” అని కసిరిండు.

గంతే దబదబ బయటికి ఒచ్చిన. ఎక్కడ ఏం పనిదొర్కలేదు. గీ నల్గురు పోరల్లు ఎట్ల సాదాలె? అని శింత! ఉపాసాలతో ఎన్నాల్లుంటం. గందుకె వున్న మోసేయి ఎండికడెం - పెండ్లప్పుడు మా అత్త పెట్టింది బద్రంగ గిన్నాల్లు పెట్టుకున్నదాన్ని అమ్మిన. బియ్యం మిరప కాయలు ఎల్కలమందు కొనుక్కొచ్చిన. ఇగ గిదే మాకు ఆఖరి అన్నం” అనుకుంటు ముత్తమ్మ కారంచప్పవైపు చూసింది.

“గీ గొడ్డు కారం పోరలు తింటరో లేదో? - ఎట్లయిన ఆల్ల కడుపుల్లోకి కుక్కాలె’ ముత్తమ్మ గుడిసెలోకి పోయింది. కారం చిప్పను భద్రంగ కిందపెట్టి పొయ్యి మీదున్న అన్నం గిన్నెను దింపి చిప్ప పక్కన పెట్టింది. పిల్లలకు తనకు రాతెండి పళ్ళాలు తెచ్చిపెట్టింది.

“సరమ్మ! తమ్మున్ని తీస్కొని ఇటురావె” అంది ముత్తమ్మ. ఆమె పోయి పండుకున్న ఇద్దరు కొడుకులను నిద్ర నుంచి లేపి బలవంతంగా తీసుకొచ్చి అన్నం గిన్నె ముందు కూర్చోబెట్టింది. అన్నం గిన్నెను చూసేసరికి వాళ్ళ నిద్రమత్తు వదిలింది. గిన్నె నిండా అన్నం! దబదబ పళ్ళాలు దగ్గరకు లాక్కున్నారు. వాళ్ళ ఆత్రం చూసేసరికి ముత్తమ్మ గుండెంతా బరువైంది. ఆమె కండ్ల నుంచి కన్నీళ్ళు ఎడ తెగకుండా కారుతున్నాయి. పిల్లలతో ఆమె కూర్చుంది. చిప్పలో వున్న కారం ఎర్రగా లేదు. పళ్ళెంలో తల్లి అన్నం మీద వేసినకారం మట్టిరంగులో నల్లగా వుంది. సరమ్మ ఆ కారంవైపు చూసింది.

“అమ్మా! కారం గిట్లుందేందే!” అని అడిగింది.

“గింత చింతపండు ఏసిన్నే” అంది ముత్తమ్మ ఏడుపునాపుకొని. చిప్పలోని కారం తీసి కొడుకుల పళ్ళాల్లో వేసి అన్నంతో కలిపింది ముత్తమ్మ. పిల్లలు ఆకలితో వున్నారు. దబదబా బుక్కలు నోట్లో పెట్టుకున్నారు. రుచి ఎట్లాగో వుంది. అన్నం ముద్దను ముక్కు దగ్గర పెట్టుకొని మురుక చూసి “అమ్మ! కారం గిట్ల వాసనొస్తుందేందే” అని అడిగాడు ముత్తమ్మను పెద్దకొడుకు.

“కారానికేమైందిర! తిను. ఏం గాదు” అంది ముత్తమ్మ.

ఆమె గొంతు ఎండుకొని పోయి వుంది. ఏ భావంలేదు. ముగ్గురు పిల్లలు అన్నం నిశ్శబ్దంగా తింటున్నారు. ముత్తమ్మ తన ముందున్న పళ్ళెంలో నుంచి తాను తింటూ చిన్నకొడుక్కు తినిపించడం మొదలుపెట్టింది. ఎన్నాళ్ళయిందో కడుపునిండా అన్నం దొరికి. అగడుతో జల్దిజల్ది తిన్నారు. కాస్సేపట్లో అన్నం గిన్నె ఖాళీ అయింది. అన్నం తినడం పూర్తికాగానే ముగ్గురు పిల్లలు అలిసిపోయినట్లుగా కన్పించారు.

“అమ్మ! నిద్ర ఒస్తుందే!” అని చినిగిన చాపల మీదికి ఒరిగిపోయారు. వెంటనే నిద్రలోకి జారుకున్నారు.

ముత్తమ్మ ఒడిలో వున్న చిన్నకొడుకు అన్నం తింటూ తింటూనే నిద్రపోయాడు. వాన్ని ముత్తమ్మ ముగ్గురు పిల్లల పక్కన పడుకోబెట్టింది. పడుకొని వున్న నలుగురు పిల్లలవైపు ఆమె కన్నార్పకుండా చూసింది. ఆమెకు మత్తుతో కళ్ళు మూసుకపోతున్నాయి. పిల్లల పక్కనే నేల మీదికి ఒరిగిపోయింది.

మర్నాడు పత్రికల్లో “తల్లి నలుగురి పిల్లలతో సహా ఆత్మహత్య” అన్న వార్త ఓ మూల పడింది. దాన్ని చదివినవాళ్ళు చదివారు. చదవనివాళ్ళు చదవలేదు. చదివినవాళ్ళు “తల్లికి ఏం పుట్టిందని పిల్లల్ని చంపి తాను చచ్చింది!” అనుకున్నారు. కాని పెరుగుతున్న పట్నం వాళ్ళను మింగేసిందన్న సత్యం ఎవరికి తెలియదు.